

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De s[an]cto Antonio paduano Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

glorio voluerit i ppetuū p̄suare Jō d̄ be/ aro Frācisco cātar ecclia. Regū signū ducē dignū isignit māu latere. Maḡ dignitas sic afflari sumo regi.

Quito fuit signū pfecte fidelitatis. qz sibi traditū ē sigillu sumi pō tificis i corpe suo siue sumi regis. Solēt q̄p̄ pe reges 7 p̄ncipes atq̄ pōtīfices fidelissī mo 7 secreto amico sigilluz suū cōmittēre ad p̄orādū. Sic fec̄ silū dei b. Frācisco q̄ sic fidel erat sibi q̄ q̄si p̄tinue sibi videbat q̄ cū ip̄o ch̄io crucif̄x̄ eēt: sup lignū crucis. Ibi erāt p̄tinue ei? lachryme: ibi eius p̄tinua suspīria. **Beatus** sup eāti. Dolores 7 labores ch̄i 7 ea oīa q̄ p nob sustinuit meditari dixi sapiam. **Hec ille.** Ibi q̄ p̄tinue cor erat Frācisci 7 tota ei? deuotiō. Jō poterat dicere illō Gal. ii. Ch̄io p̄f̄i sū cruci. **Hec ille** q̄ ei d̄ns siḡ illū suū s̄ signū sc̄re crucis i corpe p̄prio i signū hui? fidelitatis qz vīz erat sic fidel 7 charissim? amic? 7 i corde p̄tinue dolores ch̄i portabat tanta cōpassiōe q̄ q̄si liq̄ fiebat oculi ei? i capite p̄ lachrymā inūdātia.

Sexto fuit signū pfecte charitatis. s. ad ip̄m ch̄m. Amor em̄ trāsformat amantē i amatū. **Uñ Hugō** d̄ ar ra aie Scio aia mea dilecta qz amor ē vi/ ta tua. 7 d̄ q̄d̄ diliḡ ea vi dilectōis i eādē s̄litudinē v̄l imaginē trāsformar. Si ro sam diliḡ s̄litudinē rose recipis. Si deū diliḡ nō dico q̄ de? eris sed deificaberis. **Hec ille.** Amor igit̄ ardētissim? sic beatū Frāciscū trāsformauit i ch̄i s̄litudinē nō solū i mēte s̄z i corpe. Im̄p̄ssio igit̄ illa s̄tī gmatū q̄ sic trāsformat? ē vt neq̄um mēte sp̄uali s̄litudie s̄lis eēt ch̄io s̄z corpali et sensibili s̄litudie i carne: signū fuit euētissī/ mū ardētissime charitatis ad ch̄m.

Septimo fuit signū pfe cte p̄formitatis. **hec ei** extior 7 sensibil? cony formatio signū erat 7 testionū euīdēs cō formitatis infior? i aia. Jō. iij. Sam? q̄ mā cū appuerit s̄iles ei eim? h̄lz vey sic 7 dicat d̄ oib? b̄ris: tū sp̄caliori q̄dā mō at tribui p̄ b. Frācisco q̄ nedū i statu glie et b̄ritudis vbi diuinā palā ituet maiestātē sibi euīdētē apparētē. s̄z i statu p̄ntis vite

adhuc ex̄is fact? ē singlarit̄ s̄lis ip̄i ch̄io: cū sibi apparuit i specie seraph. tūc ē siḡ? nobilit̄ signatura redēptoris. Tūc in corpe suo accepit figuras illas nobilissimas q̄ p n̄ra redēptōe ip̄i d̄nico corpi sūt im̄p̄sse. **Et** h̄mōi p̄figuratiō 7 p̄formatiō corpali 7 ex teriori signū fuit p̄ual? p̄figuratiōis 7 p̄fe/ cte p̄formatiōis infior? i aia: ac etiā i tota p̄uerlatōe 7 vita. **Nō ē at** dubitādū q̄n? resurrectiōem vidēd? sit ip̄e b. Frācisc? spe cialissimo q̄dā mō ip̄i d̄no s̄lis atq̄ p̄for/ mis. **Nō ē em̄** credēdū q̄ tā nobile puile/ giū hūc tāreficitat? viro p̄cessuz auferat ab eo in meliori vita. **Jō credēdū ē** ip̄z cū sacris s̄tīḡib? resurrectuz: sic ch̄is cū suis sacis v̄lnerib? resurrexit. **Nā 7 s̄z Aug. d̄** ciui. dei. **Licet** sc̄oz martyꝝ p̄ ch̄io sus̄ cepte ad eoz gliam credunt remāere. 7 in p̄tia a p̄parebit i q̄nū adeptē vidētie. **Si** cut at in corpe ch̄i vulgēt passiōis 7 vulg neq̄ s̄tīḡa m̄tro ampl? q̄ sol: ita in corpe b̄ti Frācisci (vt pie credēdū ē) mirabil? ef/ fulgebūt. **Et qd̄** tūc erit vidēre b. Frāciscū sc̄i in padiso nisi q̄si vidēre alreꝝ ch̄m. **Erūt em̄** Frācisc? imago viua ip̄ius ch̄i **Uñ** pot̄it q̄libz q̄ b. Frāciscū vidēre dice/ re. **Uñ Apoc. i.** **Vidi** s̄ilem filio hoie. **Q** uis̄ q̄na reuerētia d̄ q̄? ē q̄na deuorōe venerād? quē sic ch̄is p̄ cerer? honorauit. **Hūc** igit̄ toto veneremur affectu: quīs ei? meritis 7 p̄cib? illa nob a ch̄io gr̄a largiat: q̄ iugiter ip̄i p nob crucif̄xo sic puro corde cōpartamur vt tandē parit̄ p̄glificari me/ reamur Amen.

De serō Antonio paduano Sermo.

Hic mundi **D**at. v. **D**ns iste m̄trū re/ nezosus ē. **Plen? em̄ ē** t̄r̄i p̄lici tenebra. **Primo** plen? ē tenebr? iḡ r̄arie: q̄ puat lumē vere sc̄ie. **Uñ** d̄ h̄z vey sic 7 dicat d̄ oib? b̄ris: tū sp̄caliori q̄dā mō at tribui p̄ b. Frācisco q̄ nedū i statu glie et b̄ritudis vbi diuinā palā ituet maiestātē sibi euīdētē apparētē. s̄z i statu p̄ntis vite

Bermio de sancto Antonio

adulterii inuicauit. Et Gen. vi. Repleta est terra iniquitate. Iniquitates autem a peccato tenebre sunt puantes lumine gratie et peccati. Pro uer. iij. Uita ipsoz tenebrosa nesciunt ubi corruunt. De hmoi tenebz dr apls Rom. xij. Abijciam opa tenebzaz z iduamur arma lucis. **T**ertio ple est tenebris miserie q sunt puatio lucis gratie. De qb tenebz itelligi pot illd Job. xvij. Post tenebras spero luce. Qm itaqz tate z tor tenebzre i mdo sur: io sibi necessaria e lux ad expellendas hmoi tenebras. Un ptea i mdu venit ipa lux infinita diuine sapie fili dei vt mdm illuminaret. Joa. i. Erat lux vera q illumiat oem hoiam uenere i huc mdm. Ista est q lux pma lux pncipal: lux a q ois alia lux pcedit. Pref hac ar lucem fuerit etiā i mdo mltiplicia lumiaria: sci viz patriarche: pph: apls: martyres z cofessores q mdm multz illuminauerūt. Un discipul suis dr bñs Matt. v. Vos estis lux mdi. Bñs q Anrom q z vita terit aplicā z mdm plimū illustrauit re cre dr lux mdi. Illuminauit inqz lumie vere sapie q mirabilr i eo effulsit z tenebras ignorātie. Itē lumie scitatis z puerfationis fruose ptra tenebras culpe. Itē lumie ne pdicatoris z doctrine viā docēs celestis glie z tenebras miserie. qz viz p ei doctri nā multi a tenebris miserie liberati puenerūt ad lumē glie. De hac ar luce dicere possum illd Jo. i. Lux i tenebris lucet. i. inf tenebrosos. z tenebre eā nō cōprehēderūt. Bñs itaqz Anrom dr lux mdi pcpue pte sue scitatis peminētiā q mdm pbs z opibz multifariā illustrauit. Pro cur de claratōe z nra spūali illuminatiōe atqz salutarī instructōe pteplade sūt tres pncipales psideratiōes.

Prima est psideratio inchoationis dispositiue

Secūda est dispositiōis pfectiue.

Tertia est pfectiōis deificatiue

Prima igit est psideratio inchoationis dispositiue. ybi psiderādū est initiū z fundamētū scē puerfationis z vite bti Antonij: vt eū imitari discamus. Fuerūt ar tria pcpua initiā tate spūritual pfectiōis.

Primū ē instructio fructuosa

Secūdū ē acceleratio gtriosa

Tertū est affectio fructuosa

Primū ē instructio fructuosa. qz i pmeua etate tradit e a parētibus kris z deuoti de imbued i qda pgrā di ecclia i ciuitate vltibona i qna e. Pma yriqz eruditio pueroz fructum facit ad iformationē moz. Horac. Quo sel e imbura recēs suabit odorem: Testa diu. Et Aristo. ij. Eth. Nō pax refert ex iuvene pfectim sic yllie affluerit. Sic itaqz debēt parentes filios suos erudire p opue in moribz aut alijs erudicēdos tradere. Deuotero. ij. Docete filios vroz. Et Proverb. xxxij. Noli subtrahere a puero disciplinā Et Prover. xij. Qui parit pge odit filiū Qui ar diligit illū instānt erudit.

Secūm est acceleratio gtriosa. qz viz a pncipio etatis sue scipm diuino fuitio dedit. In ecclia em pdicta pueriles ānos simplr trālegit. qb trāfacz nō qz mdo z carni zcupiscētie frena laxant vt dicere posset cū aplo aplie vir futur. illud Gal. j. Nō adqueui carni z sanguini. Stēbat em qd dr. j. Corp. Caro z sanguis regnū dei nō possidebit. neqz corruptio z corruptione possidebit. Puer itaqz purissim? Antonius iā a pmeua etate soli deo suire dāposuit laudabile pte: et empli pueris post eum vcturis relinquit. Thren. ij. Bonū ei viro cū portauerit iugū ab adolescētia sua. Igit iuxta doctri nā sapiētis Eccl. xij. Memēto creatōis tue i dieb iuuetutis tue.

Tertū est affectio fructuosa: quā viz hēbat ad spūalē pfectū. Bñ. Bona volūtas i aio origo est oim bonoz z mī oim pteuti. Bñs siqdē anrom? mirabilr afficiebat z flagrabat ire de pteute i pteute: vt ab eo videret de deoz i sion. ps. Bñs vir cui e auxiliū abs re: ascēsiōes i corde suo disposuit zc. Apparuit aut i bño Antonio feruētissima pfectiōis affectio ex tribz. **P**rimo ex diligētia arctiōis assumēde religiōis. Primo siqdē ordinē bti Augustini itrauit. sz postmodū vidēs religione bti Frāncisci euāgēlio pformē a secularibz curis magis alienā: arctiōis paupertati z obediētie subiectā. hūc ordinē igressus ē. vt sic pfecti dñm imitaret. q dr Jo an. viij. Ego sū lux mdi: q seqt me nō am. tene. sz hēbit lumē vite. Eccl. xij. Dāq

glia seq dnm. **S**cdo ex diligentia acerbi
oris sustinēde passiois p chro. l. Audies ei
effusioes sanguis qruāda fratry mioz apd
marrochiū p fide chri facta stati z ipe ad
martyriū ferues tot? nihil se plus repu
tat agere nisi ipe p chro moriat. p qd
iuxta pmissam sibi licētia ad terrā sarace
noz trāsīuit. h qntūciqz ad martyriū pposi
tū pficiendū conaret suū tñ dīderiū i his
nō iplent. z ad pres fidelū remeavit. Fel
lix siqde glīosus Antoni? cui? aniam et si
gladi? psecutoris n̄ abstulit: palmā tñ mar
tyriū nō amisit. Pz itaqz qntū amor? fer
uorē ad chm habuerit. qz vt dī Joā. xv.
Datorē charitatē nemo habz vt aiam su
am po. qz p am. su. **T**ertio ex diligentia
seriois inqrede imitatoris. Stati ei vt ali
qd pfectois z scitar? cogitebar i aliq emu
labat p vrbz z certabat i seipo illd adim
plere. j. Corin. xij. Emulamini charisma
ta meliora. Et ca. xij. Emulamini spūalia
Et nos itaqz emulemur glīosi antonij scit
tarē z studeam? eū imitari ad exēplū eius
inqrētes vere scitar? inuitū qd pcpue est
ipa volūtat? bona affectio. Nā vt dī Ber
nar. fidēssimo z oi acceptōe dign? vt qz
solēni veneramur officio sllt etā puerfati
one psequimur. hec ille. Inueamur igf glo
riolum Antonij vt sue scitatis luce illu
stremur. qz ipe ē lux mōi

Scda ē dispositiois pfectiue: per
quā vicz ad spūalē pfectōem ascē
dit: qdē dispositio fuit excellētis
sima z pcpue triplex i brō Antonio

Prima est excellentia mētalīs humilitatis.

Scda ē carnal' mortificatiois

Tertia ē spūalis deuotiois

Prima est excellētia mē
tal' humilitatis. Aug. li. de sctis dñi. Co
gitas magnā fabricā struere celsitudinis
pus de fundamēto cogita hūilitatis. Idē
Dū mēs hūana inuit' pfecto ipa i amore
celestū iāmāz. Jac. iij. Supbis de? resi
stic: hūilib' aut dat grām. Et Prouer. xj.
Vbi hūilitas ibi sapia. Et ps. Sapiam
pctās paruul'. Apparuit at glīosi antonij
hūilitas i singul' ei? opibz. h pcpue i eo q
abscōdebat z absconditā sp fūare volebat
grām z sciam sibi creditā a deo vt inuit'

videret. Vñ nec se ad pdicādū igerere vo
luit nisi pmo cōpulsus. Hierē. ix. Nō glo
riat' sapiēti sapia sua z c. h i h glīet q glo
riat' scire z nō se me.

Scda est excellētia carna
lis mortificatiois. Roma. viij. Debitores
sum? nō carnī. Vñ carnē vitāam? Si ei
fm carnē vixerit? mōriemini Si at spū fa
cta carnis mortificaueritis: viuet'. Hūis
siqde antonij? carne spūi subijceret aliq
qnto rpe vitā solitariā duxit i eremo mōz
pauli. vbi nocturnis iussit' vigilijs. Ibi
qz cibo pāis z aq rāta corp' abstinentia ma
cerauit vt aliqñ rēditur? ad frās nutrate p
nimia debilitate vestigio seipm supportat
re nō posset. Posat itaqz cū Paulo dicere
illd. j. Cor. ix. Castigo corp' me? z i ser.
redī. z c. Certabat vt ipi? magni pīs an
tonij q tā asperā eremo vitā duxerat sic
z ipe nomē gerebat ita mozes z vitā imy
taref. Vñ z circa finē vite sue ad locū soli
tariū se diuertit. Gal. v. Qui chri sē carnē
suā cru. cū vicijs z cupit.

Tertia est excellētia spūa
lis deuotiois. Luc. xj. Pz vī celestis dabit
spū bonū petētib' se. Et Sap. viij. Opra
ui z dat? est mihi seruis: z iuocauī z ves
nit i me spūs sapie. Declarari aut pōt ex
cellēs antonij deuotio triplici testimonio
Primo testimonio solitarie ihabitatio
nis. Solitaria em loca diligebar: vbi libe
ri? pteplaret diuina z sacris meditatōibz
z orōibz ab omī terrenoz ptagio spūm
purificaret. z i amore celestū inflāmarer.
Ps. In meditatioe mea exardefecit ignis.
Posat vtrqz cū Paulo dicere illd Phil. iij
Nā puerfatio i cel' ē. **S**cdo testimonio
diuie exauditiōis. Velocitas em diuie ex
auditiōis dat scitionij deuotioi orāt? qnt
to etiā purior ē orāt? deuotio: tāto pmpri
or dei exauditio. Ps. Desideriū pauperū
exaudiuit dñs: ppariōem cordis eoz audi
uit auris tua. Quācelerit aut exaudite a
deo fuerit orōnes bñ Antonij pzi i miray
cul' q p ei? orōnes dīgt? ē dñs opari. Sic
em hz i chronis. Cū nouit' qdā apd mō
te pessulanū ab ordie frēdēs psalteriū glo
sariū magni valoris secū furtiū abstulissz
vir dei q tunc ibidem theologiā legebat

Bernio de sancto Antonio

de hoc volens vehementer orōi se dedit. In tantūq; dñm hūiliter exorauit vt dina pau- rāte puidētia diabolus cū securi pōuicio per pontē fugiētē obuiaret terribiliter dicens et. Reuertere ad suū dei antoniū z ad ordīnē tuū cū p̄falsio. alioqñ de mādato dei te in ficiā z in fluuiū p̄cipitab. Tremefacto ita q; nouitū h; aliquitū q; huc f̄sistēte i cācū ad horā creuit diabolus. Peritace magni- tudinis teret et horridus volēs eū occidere. vt mox diuino timore correptus nouitū ad famulū dei reuertēret; alterēs p̄falterum z culpā suā recognoscēs ordinē lachryma bilis pettur. Itē ibidē legit q; cū sel' do mina qdā p̄gnas b. antonio z se et suū con ceptū p̄medasset; orauit p. ea vir sanctus. Exaudita est autē ei' orō. ip̄iq; orāti reuel- larus nascituri filij star. Qñ reuersus ad dñam dixit ei. Sra in bona spe z gaudio. Nā dñs dabit tibi filij magni erit i ec- clesia deleritq; frater minor z martyr: ml- tosq; ad martyriū palmā sua p̄dicatōe p̄- dyget. Quod z postea rei p̄probauit euen- tus. Itē ibidē legit q; in leuonicēsi p̄fa- mīr erat deo z frīb; mltrū deuota virū ha- bens zelotypū et in deuorū. Que cū sero qdā p̄fratrū necessitatib; diu stetit nocte redijt ad domū sui marit' impropan' di- xit. Hō uenis de amatorib; tuis. Et illa. Q̄z est inq̄ de frīb; minorib; q̄s p̄t de- um diligo et p̄t eos tātū tardauit. Et ille plen' ira accepit eā p̄ capillos z tantū hac atq; illac traxit q; totā ei' capillaturā euul- sit. Hanc autē facto misit ip̄a ad sctm An- toniū, et cū uenisset ad eā antoni' narrauit mulx qd factū fuerat z rogauit vt vir sā- ctus oraret p. ea. Statim autē sancto p̄oran- te capilli capiti mlteris restituit vt p̄us. Qd vt vir eius cōperit stupefact' z a dō uisitatus intrisec' suspicione ac zelotypia totalit' recedente extūc' offēnsus fratribus efficit z deuot'. Itē in iisdē chronic' legit q; semel cōtigit q; qdā de padua Leonar- dus noie viro dei inter alta petā p̄fessus ē q; pede p̄cusserat m̄em suā. sic q; ad terrā ceciderat ex enorimi ipulsi. qd vir di hor- rens in feruore spūs ip̄m durē redarguēs dixit ei. Pes q; p̄cutit p̄zem aut m̄ez debz amputari. Hoc autē vir ille simplex nō re- cte intelligēs z p̄pter culpā et scti exaspe- rationē tristis effect' domū p̄ate redijt: et pedē ilico amputauit. Rumor autē facti sta- tim totā ciuitatē p̄lustrās ad aurel' m̄is lo- onardi puenit. Que cū festinatōe domum rediēs filiū sic mutilatū vidēs cū cām eius didicisset; iuit ad fratres vo. lterādo p̄que- rens de fratre antonio. Scās p̄o cū p̄lo- lando se legitime excusauit. Et mox ad cū pueniēs cū deuote p̄us deum orāsz corde antio: pedē dehinc p̄iugens tibie facto pa- riter signo z sacz manib; aliq; diu deliq; lūicē ita tibie pedē p̄solidauit q; hō ille sur- rexit glacer z incolomis exultās et laudās deū. Patz itaq; ex his et alijs mult' que breuitatis causa omittit' q; acceptē q; ex- audibiles fuerūt ap̄ deū orōes b̄t ant- tonij. P̄s. Respexit dñs in orōem hūilī: z nō spreuit p̄cē eoz. **T**ertio declaratur excellētia sue deuorōis testimonio gratos se apparitōis. Legit em̄ in chronic' cū bea- tus Antoni' apud qdā burgēsem in ciui- tate qdā hospitio susceptus z in camera se- gata reclusus orōi atq; p̄tēplātōi vacaret intuit' sollicitate burgēsis ille p̄ fenestrā vi- dit larent' aspiciēdo p̄uēz qdā in brachijs sancti viri pulcherrimū atq; iocūdū. que san- ctus dulcē amplexabat z osculab' indey- sinez h; facit ei' p̄tēplādo. Burgēsis autē stupefact' et algerat' de pulchritudine pueri illi' intra se cogitabat vnde uenisset ille rā- grat' puul'. Ille autē puer dñs Iesus q; ab illo uideret reuelauit b̄o antonio. Igit' b̄tus antoni' post longā oratōem uocans burgensem p̄hibuit ei post recessū puen- ne qd diu ip̄e Antoni' uiueret q; uiderat re- uelaret. Tū post mortē sancti p̄us dictam uisionē idem burgēsis tactis sacrosanct' cū lachrymis reuelauit. Hoc in chronic'. Non dubiū esse debet q; tāq; uolosa apparitō demonstrabat q̄ntam ad dñm famili- aritatē in suis cōtēplātōib; et orōib; ade- ptus esset gl'iosus pater antoni'. et q; non solū ad osculū pedū p̄tēp̄ p̄fessionem e- cordis cōpūctōz. nec solū et ad osculū ma- nuū p̄ diuinorū beneficiorū recordationem et gratiaz actionē sed iā vsq; ad ip̄m oris osculū p̄ dulcissimā diuine bonitatz degu- stationē attingisset. qd ip̄a sponsa desiderat et petit Cantic. j. Osculet me osculo oris sui. Itē cū ad exatū uite hui' propinquet. cum facta prius p̄fessione hymnū b̄re vir- ginis: vitz q; gl'iosa dñā: deuote d̄p̄fusse

fursum erectis luminibus aliq̄d̄ in directū
 susceperit. Cumq̄ diligentissime sic intēdens
 quid cerneret: respondit. Video dominuz
 meū. Et tunc q̄ sacra debinc deuore, sus-
 cipiens psalmos penitētiales cū fratribus
 vsq̄ ad finē ip̄e cōpleuit. Et post paululū
 hora quasi dimidia leniter dormienti simi-
 lis expirauit. Fuerūt autē vt habet in chro-
 nicis totū vite sue anni. xxxvj. Erat em̄ an-
 nor. xv. cū ordīne beati augustini igressus
 est. et in monasterio sancti vincētij vixit du-
 obus annis. In monasterio scē crucis d̄
 columbria nouē annis. Postremo in ordi-
 ne beati frācisca decē annos consumauit. z
 sexta feria obiit die iunij. xij. apparenē s̄
 bi dño ante brē aie exitū vt dicitū est. **Q**
 vtiq̄ in testimonij z approbationē sue p̄-
 cellentis deuorōis factū esse nō ambigim⁹
 z in consolationē spirituālē aie ab ergastu-
 lo corporis egressure. Unde dicit Greg. q̄
 aliq̄ in consolationē egrediētis anie solet
 apparere ip̄e autor et retributor vite. Et
 dicitis igit̄ apparet in beato antonio deuo-
 tionis excellētia p̄ quā ad spūalis p̄fectōis
 ascensum vir sanctus semp̄ seipsum magis
 ac magis disposuit. **Q**uā sicut dicit Cassi-
 fug ps. Oratio serenat cor: mūct̄ a victis
 abstrahit a terrenis: subleuat ad celestia:
 reddit cor capaci⁹ z dignius ad spūalia dō-
 na acapiēda. **H**ec ille. In p̄dictis magis tri-
 bus ad spūalem p̄fectionē dispositus gl̄i-
 osum patrē antonij imitari certemus: q̄
 niam in his (vt ex dicit ps) specialē excellen-
 tiā gessit p̄ quā exemplari luce mūdū i via
 salutis illustrās dirigit. tāq̄ copiose sancti-
 tatis radios effudit. vt merito dicere pos-
 simus: qm̄ ip̄e est lux mūdi.

Tertia est cōsideratio p̄fectōis di-
 ficatiue: q̄ maxime in dono sapie-
 q̄ est excellētissimū spūsancti do-
 num. Sicut autē dicit doctor subtil̄ in. ij.
 di. xxxij. **U**niversalit̄ qm̄ in septura cōmē-
 dat sapientia: ubi sapientia charitatē icludit.
 Est enī habit⁹ quo sapit habentē illud ob-
 lectū qd̄ est in se sapidus. quo. i. placet mi-
 hi bonum eius in se. z illd̄ volo mihi. **H**ec
 Scotus. Sapientia igit̄ amorē dei ip̄ortat
 p̄supponēdo in cognitionē z illuminatōez
 intellectū. cognitionē in quā nō simplice sed
 affectuā. Unde solet dici sapientia qm̄ sapi-
 da scientia. In hac igit̄ sapientia maxie cō-

sistit hominis p̄fectio: qm̄ p̄ eam maxime
 p̄iūgit sumo bono: viz ip̄i deo. Propter
 qd̄ etiā dicitur q̄ illa est p̄fectio deificati-
 ua: qm̄ p̄ eā hō totus in deū trāstert z trās-
 format p̄ amorē. **H**is siq̄ dē antoni⁹ spe-
 ciale qndā p̄minentia in dono sapie obtri-
 nuit. propter qd̄ recte dici pōt lux mundi.
 Lux in quā nō plū illuminatū s̄z cordi-
 um inflammatū. **U**n z de eo dicit pōt illd̄
 Jo. v. Ille erat lucerna ardēs z lucēs. et
 illd̄ Sap. xv. Impleuit eū dñs spū sapiez
 intellect⁹. **H**ic s̄i autē habebat: q̄ libros be-
 atū Dionysij nouit e greco trāstulerat in la-
 tinū. et pulcherrime cōmentauit. **T**ūc em̄ d̄
 Mediolano vercell trāstari fuerat studij
 generalis. **A**bbas h̄ eos benigne recepit.
 z tantā in eis mentis eleuatōnem p̄cepit vt
 ip̄e dē abbas doctor se diceret doctū ab iis
 doctis. et celestes hierarchias in eoz anis
 ma depinxisset. In illis autē q̄q̄ annis q̄
 bus cū illo studuerūt in libris b̄i dionysij
 ad tantā mentis serenitatē z lumē sapie
 uenerūt vt illas hierarchias nō it̄ didicist
 se sed z p̄currisse viderent. **U**n idē venerat
 bil̄ abbas reddēs testimonij sapie b̄i an-
 tonij in dicto cōmēto. c. ij. vij. p̄t̄cta. sub
 lra. A. sic dicit. **F**req̄nter amor penetrat v-
 bi cognitio p̄t̄ca foris stat. **L**egim⁹ enim
 quosdā sc̄os ep̄os min⁹ fuisse phicos qui
 z mysticā theologia captu mētis haurient/
 tes celos penetrabāt om̄hē philosophicaz
 cognitionē subtilissime trāstētes vsq̄ ad
 altissimā trinitatē. **Q**d z ego in sc̄o fratre
 antonio de ordine minoz peculiari famili-
 aritate express sum. q̄ cū esset min⁹ imbus
 tus s̄ris secularibz animi puritate et mens
 tis ar. ore succēsus mysticā theologia ca-
 ptu mentis z feruenter desiderat. z desit

Ver. De sctō Antonio

abundanter hausit: vt possim dicere de eo quod de Joanne baptista scribitur. Ipse erat lucerna ardens et lucens. q̄a s̄z amore ardebat interi⁹: et doctrina lucebat exteri⁹. Hic aut̄ vir sctus Anton⁹ s̄z sic excellens diuina sapientia erudit⁹ nō tñ p̄sūpsit q̄n sumcunq; rogat⁹ a fratrib⁹ legere nisi beati Fracisci p̄habita volūte. Cui beatus Fracisc⁹ tale in scriptis fert̄ dedisse r̄sūz. **H**arissimo meo fratri Antonio frater frater salūte in ch̄io. Placet q̄ sacra theologia legas fratrib⁹ dūmō. Et h̄mōi studiū sancte deuotōis et or̄is studiū nō extinguas: sic in regula p̄metur. Vale. Hec in chronias. Partz itaq; q̄ zelose: imo q̄ gl̄ose cōmēda est beati antonij sapia a t̄solenmi doctore: abbate vicz sc̄ellēsi. Ad cui⁹ v̄tiaz sapie plenitudinē magis ac magis hauriendā ampliorē eo sp̄ in alios capacio: fi eb at: q̄ in h̄ilitate p̄ h̄mōi erat. ps. Sapientia p̄stans puul. **E**x. Dat. xj. die dñs. **C**ōfiteor tibi pater dñe celi et terre qm̄ abs cōdisti hec. s. diuina mysteria. a sapientibus et p̄t̄entib⁹. i. ab his q̄ sibi p̄is tales videtur inde sup̄biētes. et reuelasti ea puulis. i. h̄mōib⁹ q̄ puuli sunt in ocul⁹ suis: in p̄pua vicz reputatōe.

Secūdu est testimonium

zelose p̄dicatōis. i. affectuose. q̄ vicz fiebat et feruēt̄ desiderio salutis aiaz. **Q**uōd manifestat ardore diuini amoris et fratne charitatis: quo ardore monet aliq̄s ad p̄cūradū alioz salutē: et ad repellēdū et iēpāh̄dū q̄cqd̄ h̄mōi salutē fr̄iat aut honori desrogat diuino. **H**mōi zelo plen⁹ erat helias: q̄ dicit. iij. Reg. xij. Zelo zelat⁹ sū pro dño deo: qz dereliquit deū filij isrl̄. Hoc ē zelo tanq̄ alter helias plen⁹ fuit b. anton⁹. **U**n̄ et potuit dicere cū p̄s. Tabescere me fecit zel⁹ me⁹. qz o. sunt p̄. t. ip̄mici mei. i. p̄uersi et iniq̄i q̄ sunt inimici dei. et p̄ h̄is cuiuslibet iustit. iuxta illd̄ p̄s. Sup̄ inimicos tuos tabescēbā. p̄fe. odio ode. illos. s. q̄tū ad culpā et maliciā: s̄z nō q̄tū ad p̄sonam. inimici facti sunt mibi. **H**mōi aut̄ zelū in h̄ō antonio declarat euidenter triplex sue p̄dicatōis cōditio laudabil⁹: q̄ et ei⁹ ex cetera lēctam sue sapie et sp̄ual̄ p̄fectōis. **P**rima p̄ditio est p̄seuerātia affectuosa. **A**utoritas se nāq; p̄cūradū suscepta officij sibi inuicē

etū nō segnit̄ exēq; studuit sed h̄et̄ erem⁹ sibi acten⁹ inuigilauerat iā tūc in laborem insolitū p̄ fraternā edificatōe p̄uerit. **U**n̄ lōge lateq; p̄ ciuitates et castella et rura circūiens p̄bū vite feruētissime p̄dicauit. **E**litueq; instruat⁹ in oib⁹ p̄ diuinitate audientū lingū p̄gruetia p̄ponebat. **D**rabatur in eo viri frati tāta ingenij subtilitate tamq; luculentā lingue disertudinē quem in oib⁹ audiebāt et miro discretōis pondere s̄ba libran̄tē. **P**ropt̄ qd̄ etiā sic̄bi i ch̄ronicis sctūs Fracisc⁹ eū suū ep̄um appellabat. **L**ūq; sel̄ rhome i palio d̄ mādato sūmi pontificis pegrinis inuenerat lib⁹ q̄ h̄ luc p̄ indulgentias et p̄allū p̄ueniat p̄dicaret: erant q̄ p̄pe ibi greca: latini: barbari frācigenerē: et omnia: sc̄lauij et anglici et aliq; diuersarū linguaz sic sp̄sctūs linguā suā vt quondā ap̄toz mirificauit q̄ oēs q̄ audiebant nō sine maḡ admiratōe ip̄m clare intelligebāt. et audiebant v̄nūscūq; linguā suā in q̄ nat⁹ essz. et tūc tāardua de sanet̄ eloquijs eructauit q̄ oēs reddidit stupore et admiratōe suspēso. **P**ropt̄ qd̄ papa p̄cūradū arcā testamēti eū d̄m̄ ep̄s vocare p̄uevit. **H**ec in chronias. **Q**uōd p̄p̄ tam tā p̄dicatōis q̄tū acceptat: idarco in capō q̄ vicz reliq̄az b̄i Fracisci facta ē trāslatō: **U**no aut̄ felice ei⁹ trāslatū anno ab oi fratrib⁹ regim̄ p̄sū absolut. et qz general̄ p̄d̄cātū libras q̄cunq; p̄tū veller p̄edif. **P**at̄ mūq; huiuscemodi libras curium ad curatē paduanā direxit. **U**bi cū sacro rpe q̄ dragē sine p̄dicaret: tāto desiderio ad eum audiēdū accessit ē v̄nueritas populi vt curmatim cūctis ad eū p̄suetib⁹ q̄tidianis in eccl̄is opteret statōnes idia. **L**z aut̄ egrotatōe p̄nua et molesta q̄dā na rurali cor̄p̄ pulētia p̄meret. a p̄dicatōe tñ et audiēdo cōfessōes et dādo salutē p̄silia nullo labore suauie h̄erebat. **P**os̄ itaq; cū paulo d̄cere illd̄ Act. xij. **N**ō facio aiam meā. i. v̄nū sensitivā p̄cōsiorē q̄ me. i. q̄ aiam intelletiuā q̄ est h̄ō infior et ps hois p̄nū palioz dūmō plūmē cursū meū et ministeriū sibi qd̄ accepti. **S**c̄da p̄ditio est p̄sct̄ia p̄p̄uosa. **H**ec em̄ pudore nec timore nec amare inordiatio aliq̄ren⁹ omittēbat p̄sct̄ia p̄dicare. **H**ic em̄ in doct̄ne pocul̄ mirabilē affluens tanto iusticie libramine singul̄ sua reddebat q̄ suē magnis loq̄ret v̄d puul⁹

eq̄ cunctos vitatis iaculis feriebat. Sicut em̄ dicitur *Sancti. vi. Foris est ut mors dilectio* Et ardore aut̄ dilectiois loq̄bat̄ br̄is Antonius. Ideo etiā mirāda strenuitate maḡ totū tyrannū resistebat. Tantaq̄ seueritate gradēs etiā p̄sonas corripuit vt alij plebriq̄ famosi p̄dicatores h̄ audientes ip̄i ad ī trepidā viri p̄stantiam trepidarent. et quodā pusillanimitatis rubore p̄fusi lōge abesse pot̄. q̄ adesse volētes p̄fusas manu vel veste frōtes obducerēt. Erat q̄ppe sermo ip̄ius p̄tiosus parit̄ et leuet̄ vt audientibus amore ingereret p̄f et timorē. Legit̄ aut̄ in ch̄onic̄ q̄ dū sel̄ bictur̄ in synodo p̄dicaret ad archiep̄m̄ p̄bū dirigēs in seruoore sp̄s dixit. *Tibi loquar o cornute. Lepit̄ aut̄ qdā vicia q̄b̄ erat archiep̄s in conscientia sauciat̄ tāto seruoore et tāclar̄ et solidīs scripture testimonijs delectari q̄ subito cepit archiep̄s ad cōpunctionē et lachrymas et deuotionē hacten̄ inerp̄tā puocari. Finita aut̄ synodo ei in p̄tē humilit̄ deducto p̄sentie vuln̄ apuit. et exiit̄ ī dei fuitio se st̄ dicit̄ occupauit. Et ibidem legit̄ q̄ p̄rat qdā potēs h̄ crudelissim̄ tyrannus noie cicelin̄ de romano padue et loc̄ circumstantib̄ tyrannizans. Quis cū in principio sue tyrānidis cede hōim̄ p̄maximā fecisset in nerana: p̄cipiens hoc intrep̄d̄ pater anton̄ ad eum p̄sonaliter attētauit. Quem vidēs his p̄bis aggressif̄. Inimice dei tyranne seuisime et rabide canis q̄l q̄ sanguinē ch̄rianor̄ innoxium effundere nō cessabis. ecce manet super te durissima dei snia et horrēda. mltaq̄ alia graua et aspera sibi dixit. Circūstantes p̄o satellites expectabant q̄ iuberet eū (vt solit̄ erat) trucidari: sed aliē factum est o nō d̄sponēte. Ille em̄ ad viri dei p̄ba cōpunct̄ om̄i animi feritate deposita q̄si agn̄ mansuet̄ effectus ad collū cingulo mox appeso coram viro dei p̄strat̄ nō sine stupore oim̄ q̄ aderant: culpā suā dixit: humilit̄ emēdā omnē iura eī b̄n̄placitū p̄mittēs. Postea suis p̄plicib̄ stupētib̄ dixit. Viri cōmilitones ne ex h̄ miremini. Nā dico q̄ vidi quēdam fulgorē dei mei ex huī p̄tis vultu p̄cedere q̄ me adeo terruit vt ad eī visionē scribile ī p̄fundū inferni me subito putare demergi. Et extūc illū in magna deuotionē habuit et a malis se retraxit. Lūc̄ volens*

callide exp̄iri rectitudinē viri dei et missis eī renū p̄lenez audiss̄ antonū nihil ex eo recipere voluisse: dixit Satore p̄ certo q̄ hō dei est. dicat de cetero qd̄ et videbit̄. Et dicitis pat̄ cōstantia viri dei omnē timorē h̄uanū excludit̄. s. Jo. iij. Timor nō est in charitate. s. p̄tra charitas foras mittio rē. Tertia dicit̄ ē efficacia fructuosa. Pot̄ de eo dici qd̄ de helta dicit̄ *Ecc̄. xviij. Surrexit q̄si ignis et p̄bū illi q̄si facu. ar. Tāta q̄ppe p̄t̄ multitudo ad p̄dicatōem eī p̄fuebat vt capacitates eccl̄iar̄ excederet. Ideo plerūq̄ ad spaciōsa prator̄ loca se p̄uertit. Intēdeb̄ aut̄ ab oib̄o tāto studio dū famul̄ dei loq̄ret̄ vt in triginta vel ampl̄ hominū milibus vix murmur aut strepitus audiret. Sed et stationarij clausis rerū venaliū apothecis nihil omnino vendere p̄sumeb̄. donec solute sermone ad sua singuli quē p̄redib̄. Ibi vidisset ad pacē mortales inimicitias reformari. Ibi longa captiuitate defētos libertati donari. Ibi rapinas et viuras fstrui. Ibi reddi p̄gnora et debita relaxari. Ibi quicq̄ consiliū p̄ suorū qualitate criminū requirentes oim̄ nō se stare viri dei arbitrio promittebant. Ne ad hoc p̄m p̄ visionē ammonitos plebriq̄ dicebant. Ibi equeb̄at̄ publice peccatrices. Ibi tot diuersi gener̄ peccatores ad penitentiā recurrebant vt vix p̄fessioib̄ audiendis sufficerēt sacerdotes. Sed et h̄ ad p̄dicatōis eī efficacā commendandaz p̄tereūdū nō est q̄ vice quadā scrib̄ ad cap̄ pitulū in puiaa p̄gregat̄ sc̄tis hic de titulo crucis dulcisc̄ Jesu passionis sup̄plis eijs dulci modulo p̄dicauit eū beatissim̄ pater eo tēpore corporaliter adhuc viuus s̄ in alia regione tūc longī inde remotus se in aere filijs nouo ac stupēdo mirado p̄sentauit tanq̄ brachijs in patibulo crucis p̄t̄sus. sicq̄ filios crucis signaculo p̄signado benedicens viri dei Antonij p̄monez approbavit. Nec solū efficacā habebat verbū eius ad morum inforationē: verū etiā cogētissimis rationib̄ quersitatis hereticorum confutabat. Nam et ap̄o Ariminū p̄p̄les hereticorū ad fidei veritatem conuertit. Inter q̄s et heresiarc̄ h̄a quendā nomine Bonouillū ab annis triginta error̄ p̄stiferi tenebris obsecatum ad Amen veritatis reduxit: et deuotum vlt̄ ad mores*

Her. De sancto Antonio

mādatꝝ ecclie stare fecit. In chronicꝝ at le
git qꝫ i pꝛibꝫ tholosanis cū scꝛis aduersus
hereticꝫ pꝛidissimū de saluifero eucharis
tie sacꝛo fortissime disputasset: ac ipm pe
ne quicquid ad fidē quertissꝫ pꝫ mltꝫ argu
mēta hereticꝫ adiecit. **D**ixit tamꝫ pꝫ et
veniamꝫ ad facta. **E**t adiecit. **E**go anial
ynū recludā pꝫ tridū qꝫ famis iedia cruci
abꝫ rꝫ tūc videbis si famescēs aial reuerēti
am hēbit ad chꝛi corpꝫ qꝫ ibi asserꝫ eē sub
pantis spēcie. **C**ui scꝛis assensum pꝫbit si
ne mora. **D**ie qꝫ pꝫira fitꝫ scꝛus pꝫ i pla
tea latissima. **A**dest hereticꝫ cū sua caterua
educēs mulū quē fame cruciauerat. **S**an
ctꝫ antoniꝫ ibidē celebrat in qꝫā capella: rꝫ
pꝫ missam afferꝫ corpꝫ chꝛi scꝛissimū. **E**t
imparosilēto dixit ad mulū. **I**n frute cre
atoris tui quē in māibꝫ lz idignꝫ teneo pꝫ
cipio tibi. **A**l yr ei reuerētiā facias. **I**nte
rim hereticꝫ mulo fantꝫ abum offert.
Mirabile certe. **N**ā aial sic fame cruciatū
post pꝫba antoniꝫ cibū paruipēdēs stati ca
pire vsqꝫ ad poplices inclinato corā sacꝛo
genu flexit. **F**it gaudū catholicꝫ hereticꝫ
fusio. **P**redicꝫ at hereticꝫ iuxta pꝫmissum
relicta oi heresi factꝫ fidelꝫ mādatꝫ ecclie
obediuit. **I**te i eisdē chronicꝫ legit qꝫ cꝫ
hereticos disputāre cū ipi obstinati pꝫba eiꝫ
audire pꝫnerēt: scꝛis ipē isꝫ are deo qꝫā
die venit ad os sumis iuxta mare. **E**t ce
pit ex pꝫe dñi pꝫces aduocare di. **A**udite
pꝫbū dñi pꝫces marꝫ qꝫ audire pꝫnerūt he
retici. **E**t ecce subito añ scꝛm pꝫciū multꝫ
tudo magꝫ qꝫ oēs tenebāt capita super aqꝫs
aliqꝫntū erecta. **V**idisses ibidē pꝫces di
uerſi generꝫ qꝫlibet ad sui siles currere. **I**l
lis at ordinatꝫ cepit be. **A**ntoniꝫ pꝫdicare
di. **F**rēs mei pꝫces multū tenemini grās
referre creatori qꝫ i vꝫm hitaculū dedit vo
bis tānobile elemētū rꝫ refrigeriā mltꝫpl
cia. **E**t alia multa silia dices eis ad qꝫ aliqꝫ
pꝫces voces emittebāt: aliqꝫ apiebant ora
rꝫ oēs capita inclinabāt yr poterāt altissꝫ
mū collaudāres. **E**xhilaratꝫ itaqꝫ in ipū
Antoniꝫ clamabat: **B**enedicꝫ deꝫ eternꝫ
qꝫ magꝫ honorat eū pꝫces aqꝫricꝫ qꝫ boies
heretici. **A**d qꝫ miraculū accurrūt pꝫs et
ipi heretici. qꝫ vidētes tā insolitū miraculū
cōpūcti corde ad pedes scꝫ Antonij yr eis
pꝫdicatōez faceret pꝫsedē. **T**ūc at de fide
tā mirabilꝫ pꝫdicauit qꝫ oēs ibi existentes

hereticos quertit. pꝫces at ab eo licētiarꝫ
ipi scꝫ capitibꝫ applaudētes ad mare pꝫ ya
rias pꝫes abierūt. **S**cꝛis at antoniꝫ ibi per
dies plimos pꝫdicādo multū ibidē fructū
fecit. **I**te i qꝫsdez chronicꝫ legit qꝫ circa an
nū dñi. **D**cccxxij. retulit qꝫā hō fenerꝫ cū
dā fratri minoꝫ qꝫ ipē b. **A**ntoniū viderat
Et cū fuisset de nūero. xij. latronū qꝫ in ne
moribꝫ hitabāt ad depꝫdādā viatores: oēs
xij. audita fama pꝫdicatiōis eiꝫ die qꝫdam
sub igꝫo hitu quenerūt. **A**udietes qꝫ ignita
eiꝫ cloqꝫa cepērūt qꝫ pꝫtis cōpūgi. **Q**uos cū
pꝫ pꝫ dꝫ eozꝫ pꝫfessioe pꝫ ordinē audiūsserūt
pꝫiam inūges infꝫ dixit eis qꝫ ad seclera cō
sueta nullo mō reditū ē. nō redētibꝫ pꝫm
rēs etna gaudia. redētibꝫ hō etna supꝫ
cia. **R**eferebat at idē seherꝫ qꝫ aliqꝫ corū ad
sueta flagicia celeritꝫ pꝫsubilibꝫ supꝫ
is vitā finierūt: sic scꝛis pꝫdixerat. **N**ō rede
untēs at i pace rꝫ i vꝫio quēserūt. **I**lli at scꝫ
scꝫs itūnerat qꝫ. xij. vicibꝫ apꝫozꝫ petri e
pauli limina vꝫsitaret. qꝫ. xij. vice reditꝫ ro
mā herꝫ i via fratri referebat eū. **L**achrymū
expectās iuxta scꝫ pꝫmissuz etnē vite gaud
dia. post hūꝫ cursum miserie pꝫs. **H**ec i
chronicꝫ. **P**tz itaqꝫ fructuosa efficacia pꝫ
dicatiōis bñ Antonij. **E**cclꝫ. xij. **V**erba fa
pientū qꝫ stimuli ad erigendū a casu. rꝫ qꝫ
si clauſm alterꝫ desirꝫ ad renuēdū a pecca
tis. **E**t dicitꝫ qꝫ apparet qꝫ zelosa fuerit et
feruens eiꝫ pꝫdicatio qꝫ testimoniuz dabat
vere sapiētē rꝫ feruēde charitatis intrus in
corde feruescentis. qꝫ sicut dꝫ dñs **M**ar
xij. **E**t abūdāria cordis os loqꝫtur. **B**onꝫ
hō de bono thesauro cordis sui pꝫfert bōa
Et hāc efficacior erat eiꝫ pꝫdicatio. quia
pꝫ vita qꝫ lingua pꝫdicabat. qꝫ ex pꝫo dꝫ
mini cepit facere rꝫ docere. yr dicitꝫ **A**ctu
um primo.

Tertū est testimoniuz co
piose veneratiōis. qꝫ vicꝫ dñs voluit eū
multipliciter venerari in testimoniū sue san
critatis rꝫ vere sapiētē seu pꝫfectiōis spꝫual
iuxta pꝫmissum saluatoris. **J**oā. xij. **S**iquis
mibi ministrauerit honorificabit eū pater
meus qui est in celis. **H**onorificabit autē
eum dominus pꝫcipue triplici veneratio
ne. **P**rima est veneratio populose deu
otionis. **A**liquando enim finitis suis
sermonibus omnis eum turba tangere pꝫ

de uorone nitet. et si quis vult modicum quod de
 vestimeto eius perdere possit non quas in hoc
 reliquas se habere gaudebat. Si vero quis eius
 aliquid vult tagere meruerit: id ipsum pro grandi
 mure putat. Post mortem autem eius audi-
 to rumore mortis eius pro pueros cateruatim
 pro ciuitatem gradientes et mirabiliter voci
 ferando clamantes. **V**ortuus est pater san-
 ctus: mortuus est sanctus Antoni. **S**tati oes
 ciues adueniunt: plurimisque flexibile vnanimit
 plantam sumunt. Et quod per letagere pro multitu-
 dine corpus non poterat: aliquid suorum pro ali-
 os ad tangendum veluti zonam vel anulum vel
 aliquid huiusmodi portigebat. **T**andem cum lumi-
 narium copiositate numerosissima sepultus est.
Stati autem ab ipsa die sepulture corpus
 miraculorum prodigijs inenarrabiliter deuoto
 populi ad sepulcrum eius visitandum excitatur
 ut videre potes in legenda. **H**is. **A**ntonis ho-
 norati sunt amici tui de? **S**ecunda est vener-
 ratio gloriose canonizationis. **N**am cum gloriosi
 Antoni sanctitas plurimis claresceret mira-
 culi clamant: **q**uod dicit vna vox omnium ut san-
 cti canonizatio pareat. **Q**ue cum multitudine
 nitate parata est a die obitus sui mense. **X**ij. p
 dominum per **S**tephani Gregorium nonum. **L**egit autem
 in chronico: quod ead die ius canonizationis vlti-
 boni. **P**lures vnde fuerat br. **S**ancti? **O**mnium
 solennitate maria letabatur. **C**um tamen huiusmodi exul-
 tationis iugrabad. **I**mo quod erat mirabile: ipsa
 tintinabula eiusdem vrbis nullo pulsante pro
 se ipsa fontem daria tanti patris gliaz extolle-
 batur. **P**aruo autem interiecto tempore repretum est quod
 illa die fuerat b. Antoni? canonizatus. **U**nde
 de capella in hospicio primo ad eius honorem
 vlti boni. ciuitas honorifice struxit. cuius fe-
 stum annuatim ibidem celebrat. **T**ertia est ve-
 neratio miraculose opationis. **F**ecit autem dominus
 pro eius miracula precipue triplici. **P**rimo circa
 creaturam irrationalium in sensibilibus insolitaz
 opationes: sic super dixim? de pisce quod ad eius
 predicationem audientia ipso vocante conuerunt.
Item miles quidam ciuitatem vitreum quem manu ten-
 nebat preceat in fratre dei. **S**i vitrum hoc Antoni
 us preseruauerit integrum: huc vitrum credo scribit
Quoque ad petram colliso tamen mirabiliter ser-
 uato moroem errore abiecit. **E**t sic legitur i
 chronico. **C**um scilicet aliquid hoc predictum miracu-
 lum coram multis recitaret: quidam de uisione acce-
 pit scyphum vitreum vacuum: et vitres aridas i
 manu tenens dixit. **S**i b. Antoni? de istis

vinibus uvas nasci faceret ut scyphus iste i-
 de musto repleret: **H** ego miraculum reputa-
 re et credere quod narrasti. **M**irabile dicitur:
 subito vitres iste vitrescunt: et vitribus folijs ad-
 ornant. **D**emum uvas nascunt et maturant. **T**andem
 de eis vinum copiosum: et vitreum vas totaliter
 implet. **Q**uo miraculo visio stupefacti assisten-
 tes de irrisione facti sunt laudatores. **S**e-
 cundo circa viuendum hominum conditione. **P**rimo
 quod pro potentia diuina fuit ipse scilicet et scilicet in di-
 uersis locis. **L**egit enim in chronico. quod cum beatus
 Antoni? erat ciuitatem lemonice: cum nocte
 sancta cruce dominice i lemonicio i ecclesia sancti pe-
 tri de quadrum huiusmodi matutinali semibatur po-
 puli ibidem congregati: **P**ba vite. **F**res autem illa
 eadem hora nocte media matutinali officij
 laudes decantabant. **B**rat autem Antoni? erat
 pro vna lectioe legenda presertim. **D**um ergo fres pro
 cessissent vsque ad lectioem illam: subito ipse in
 medio chori apparuit. et lectioem ibidem decan-
 tauit. **S**tupefacti autem fratribus et lectioe pleena
 disparuit. **I**n ecclesia autem sancti petri tunc ra-
 cuit coram populo quod diu lectione continuatur in
 choro. **S**ic legit sibi trigisse in monte
 pessulano tpe quod ibi legebatur. **C**um enim scilicet in
 da festo solent predicari et inchoato sermone oc-
 currit memorie inuictum sibi officium quodam
 ex obliuione alii non commisisse: **v**icis carere al-
 lelula quod nimium ex hoc dicitur seque quod dormire
 vellet super pulpitu inclinante caput cum capu-
 tio opiente vir dei eadem hora visus est i eccle-
 sia fratres carere alla in missa: **c**orpe etiam cor-
 ra populo presertim. **P**ost itaque dominus corpus
 vnum et idem numero scilicet et scilicet facere esse i diuersis
 locis et localis. **N**am si de? potest duo miracula
 scilicet facere: a fortiori potest vnum. **S**ed circa exist-
 tia corpus christi i diuersis locis quod idubirabiliter
 ex diuina fide sunt duo miracula scilicet. **v**icis quod
 idem corpus sit i diuersis locis: et quod sit i loco non
 localis. **I**tem non finem commensuratione loci. **q**uod a for-
 tiori potest de? facere quod idem corpus sit i diuer-
 sis locis et localis. **I**tem multas fecit b. anto. mi-
 racula pro viuendum solatone. **A**b ipsa enim die
 sue sepulture quocumque infirmitate detenti quod tu-
 ba eius? **P**tingeret: continuo optata sanitatem
 receperunt. **E**t quod accedere non poterat salui co-
 ra oibus et pro foribus in platea fiebat. **I**tem quod
 decem et nouem diuersimode tracti repunt
 erecti. **p**alytici quocumque solidati. **t**otidemque a
 gilboz deformitate curati. **c**eci scilicet illumina-
 ti. **t**rius surdoz aures apte. et eiusdem numeri

Ber. De sctō Antonio paduano

mutoꝝ lingue solute. Duo a morbo cadu
co: toridēq; a febrib; libati. Pretea q̄daz
despabili naufragio laborantes voto ad
eū factō celerit ad portum salutis q̄dā eos
lucis radio visibilib; p̄cedente p̄ducti sūt
Itē puer q̄dam a piculoso colli tumore vo
to p̄ eius matrē ad eū fact; sanar; eadem
iterū infirmitate dū matrē vorū soluere ne
gliceret ē p̄cussus. vob; postmodū itera
to ac reddito libatus. Itē q̄dā vir alteruz
brachiorū inutile p̄sus h̄bens p̄ beatus
Antonū plenā recepit sanitatē. s; cū occa
sione sanitatis acceptē inimicis adhuc vlti
onē se diceret redditurū; robore statim p̄di
to ad p̄stinā infirmitatis redijt statū. **Vl**
ta pretea fecit miracula tribulatoꝝ necessi
tatis subueniēdo: a picul; liberādo: lepro
sos mūdando: demoniacos liberādo: et va
rijs morib; egrotātes sanādo. captiuoꝝ
vincula soluēdo. naufrag; antib; mare sedā
dō. res et mēbra p̄dita restituēdo. **Hec** sup̄
dicta miracula habent in legēda. In chro
nicis autē legit; q; die mortis sue apparuit
abbati p̄cellēn; tūc in camera sua solitario:
et sac; meditatioib; intēto. cui dī. Ecce dñe
abba relicto asello meo padue vado ad pa
triā festinan;. Et statū cū abbate i gutture
vbi tūc Guiter patiebatur familiarit; tetigis
set et continuo ab egritudine libasset; fo
ras dispuir. Abbas p̄o cogitans q; forte
ad nativā patriā p̄geret: et decessū totalit;
ignoras; v; ip̄um saltē aliquantulū detineret
surrexit. Et ip̄m nō inueniēs obuiās mo
nasterij fuitoꝝ; vbi esset frater antonius
angie req̄rebat. q̄b; respōdentib; ip̄m non
venisse mltū mirabatur. Dissū est ad locuz
frat; q̄ erat in villa si forte illū vidissent. et
eo nō inuenio abbas ad cor: rediēs certissi
me intellexit bñm p̄cem p̄ mort; decessum
ad celestis patrie iulū se fecit p̄p̄isse. Et
notās r̄ps diligens postmodū liq̄do repit
eadē hora q̄ sibi apparuit ip̄m ex hac vita
m̄gisse. Itē in castro regni portugalie q̄d
serpa vocat m̄lier erat Sara noie bñs frā
tisco et antonio deuota. Vir autē et lubric;
erat et iniqu;: q̄ cū cōcubinis relicta vxor
re nō solū vitā nequā ducebat: s; vxorem
habēs exofam multiplicat; affligebat et p̄
cutiebat. q̄b; vxoris in tātū creuit tristi
tia q; de h̄mā delibavit suspēditō vitā fini
re. Eū q̄ nocte q̄dā viro absente veller i la

queo collū ponere ad ostiū dom; fuit fort
ter pulsātū cū clamore. Tūc illa statim su
nē ab scōndēs ad ostiū accessit. Et aperta
porta vidit duos fr̄es minores hūiliter p̄
hospitio rogātes. q̄ infrogat; dixerūt se ēē
de longinqs partib; et q; vn; eoz franci
scus: alter anton; dicebat. Et illa. Intra
te (ait) amore bñi francisci et bñi antonij. Et
posita mēsa dū viderēt comedere: dñam sa
eris p̄menib; respiciēbāt q̄b; i bonū altero
ta p̄posuit nocte illa nō exequi q̄d sibi fugi
gesserat inimic;. Intra; fr̄es camerā allig
tam: intra et m̄lier lectū suū. Et eadē hora
illi duo viro suo apparuerūt in formis dī
cētēs. Nos sum; sc̄tus francisc; et sc̄tus
Anton; a deo missi tibi denūciantes q; nō
si p̄uertaris a via tua mala infra tres die
mo:ieris et in infernū demergeris. Hā et vt
por: tua hac nocte p̄ te tribulata se p̄ collū
suspendisset nisi ad eā venissemus. **Vade**
igit ad eam et in signū pete funē q̄ se volu
it iugulare. Territ; hō et subito excitat;
ac de peccatis p̄tr; venit ad domū. **Sir**
repe; autē tūc vxor ei;. et nō suens; scribo
stupefacta erat quōd exissent. **Vir** q̄ ei be
nigne se iurauit et dixit. Vbi ē corōda tu;
q̄ hac nocte te volebas suffocare? Illa autē
antonita nihil r̄didit. Et ille ait. Sāo q̄lem
gr̄am tibi et mibi fecerit sc̄i fr̄ancisc; et anto
ni;: q̄s p̄terita nocte hospitio receperūt. **Q̄**
fiter illa p̄itātē. et sua visioe detecta vir hū
liter veniā petijt ab vxore. Sicq; ambo i
charitate diu viuētes pleni virtutib; sc̄toꝝ
francisci et Antonij pariter laudauerūt.
Tertio fecit dñs p̄ eū miracula in motu
oz suscitatioe. In legenda autē asserunt
duo mortui p̄ eū mirifice suscitari. In chro
nicis autē narrant tredecim aquis iumentū
p̄ eū vite restituti. q̄ duo erant de ciuitate
te vlyzboñ. Videre potes chronicam. **P̄**
omnia autē h̄mōi miracula **Horādum** est
vnum mirabile quod in e; trāslatōe vltū
est. Sicut enim legit in chronicis anno do
minice incarnationis. **De** xlij. postq; dō
placuit meritis hui; sancti de sub iugo dē
lini tyranni qut eā depopulauerat ciuitatē
eripe Paduā: eius ciues intēsiōi deuotioe
ad sanctū seruētes p̄grandē et solennē su
bi ecclesiā construxerunt. **Corp;** autē eius
trāsferre statuentes cū in octaua dñice res
urrectionis ip̄m corpus q̄d in terra diuila

ruerat effodissent: inuenta est lingua eius
adeo recens: rubicunda et pulchra que per vigi
tate annos et amplius sub terra iacuerat
quam eadem hora pater sanctissimus dece
sisset. Quam venerabilis vir frater bona
uentu. tunc ordinis generalis minister: post
modum cardinalis et eps albanensis presens hu
ius translationis gaudijs manibus reuerent
accipiens irrigatus plurimo lachrymarum: as
fari eam deuotissime cepit huiusmodi verbis. **Q**ui
gua benedicta que ipse dominum benedixit et a
lios benedicere fecit: nunc manifeste appa
ret quantum meriti existis apud deum. **E**cce in
figens et dulcia oscula et deuota iussit eas
seorsum honorifice collocari. **E**t dicit itaq
ue apparet quod multis claruit miracula glo
riosius vir dei Antonius. quibus vitis mira
culis euident apparet sue sanctitatis excel
lencia. Recte ergo dici potest beatus Anto
nius lux mundi. Hunc itaque tante sanctitatis
virum tota mentis deuotione veneremur ut sus
tis apud deum meritis luce gratie plustres
mur in hac mortali vita: et tandem eterne
glorie luce cum sanctis ad ipsi mereamur amem.

De beato Bernardino confessore.

Dilectus deo

et hominibus: cuius memoria in beatis
dicitur est. **E**ccl. xlv. Verba ista
dicunt ad istam de moyse. et nunc
etiam de Bernardino eadem dicam. Sic ei
moyse filios israel eduxit de egypto: sic
beatus Bernardino multos traxit de via pe
ditiois in viam salutis. **P**oruit itaque multum di
cere illud **Deuter. vi.** **E**duxit te de terra
egypti: et de domo seruitutis liberaui te.
Possimus autem videre quod dilectus deo fuit
rit beatus Bernardino: et qualiter eius merito
ria in benedictione est si contemplerur tres
principales considerationes.

Prima est consideratio sue gratiose in
choationis.

Secunda est sue virtuose perfectionis.

Tertia est sue gloriose consummationis.

Prima est consideratio sue gloriose in
choationis. **A** prima quippe erat
te deo seruire cepit. **J**uxta doctri
nam sapientis **Ecclesiastes. xij.** **V**emento
creatoris tui in diebus iuuentutis tue. **I**n prima

vitae etate pater eius eum laudabiliter instru
xit. **C**umque sex vel septem esset annorum pa
ter eius defunctus est. **E**t sic vitrosque paren
te remansit orbatus. **N**am et iam antea cum
adhuc esset paruulus infans mater eius obie
rat. **I**deo potuit dicere cum **Ps.** **Q**uonia
pater meus et mater mea dereliquerunt
me. **D**ominus autem assumpsit me. **Q**uedam autem
venerabilis mulier **Tobia** nomine soror mat
ris eius: mulier inquam deuotione et mo
ribus multum commendata: que vidua erat: et
regulam penitentium obseruabat. **S**edulam
eius curam gessit. et cum amore tenerimo
diligebat. **Q**uem magistro subdidit litteris
imbuendum: et sanctis moribus educandum.
Qui tam ingenij perspicuitate: quam morum in
genia probitate omnes cocuos suos emi
nentius excedebat. **T**riennio. **iij.** **B**onum
erit viro cum portauerit iugum ab adolescen
tia sua. **I**deoque itaque dilectus est a domi
no. quod ab ipsa tenera etate domino seruitur de
seruire. **T**ales enim diligit dominus: **I**deo dice
bat dominus **Sarab. xij.** **S**inite paruulos ve
nire ad me. **F**uerunt autem in eo tria pfecti
sua virtutis initia ab ipsa etate tenera.

Primum est humilitas verecunde conditionis

Secundum est sedulitas studiose auditus

Tertium est assiduitas seruicij (onis
de deuotionis.

Primus est humilitas

verecunde conditionis. **J**acob. **iiij.** **H**umi
libus deo dat gratiam. **D**e verecundia autem di
cit **Bernardus.** **N**escio an quisquam gratius
verecundia in moribus hominum aduertit quam
at: que est certe omnium ornatus etatum. sed
tenere gratia verecundie in tenera etate
amplius pulchriusque enitescit. **Q**uid ama
bilis verecundia adolescere. quam vera et mi
nime dubia bone nuncia spei: bone. in do
ctis inder: **Q**uid ita turpiloquum et omnis
deinceps turpitudinis fugitans: **S**oror
continentie est: indicium columbine simpli
citatatis: testis innocentie: lampas est pudic
te mentis: fama custos: vite deus: virtutis
sedes: virtutum primitie mature laus: et in
signe totius honesti. **H**ec **Bernardus.**
Et **secundum Aristotelem in Ethicis.** **V**erecun
dia est passio laudabilis in iuvene: **B**eatus
vitis **Bernardus** multum humilis erat et pfectus